

USVÄNG. Göran Lambertz tonar nu ner allvarliga övertramp mot tryck- och yttrandefriheten. Foto: Janerik Henriksson / TT

Ack, Brutus

Göran Lambertz eftermäle som JK förmörkas av hans egen historieförfalskning.

Nils Funcke gör upp med sin forne kollega i Yttrandefrihetskommittén.

Göran Lambertz är som justitiekansler, JK, var goda år för yttrandefriheten. Han kan ta åt sig äran av att förbudet mot repressalier från myndigheterna mot meddelare stärktes. Han fick riksdagen att täppa till ett hål i lagstiftningen och att sänka tröskeln för när en åtgärd mot en anställd ska anses straffbar.

Göran Lambertz läxade med vändande post upp en länspolismästare som kritiserat en polis i Borlänge som sjungit ut om pinnjakten. Minns också hur han fräste till mot Säkerhetspolisens slentrianmässiga användning av sekretesstämpeln.

Han såg inte mellan fingrarna med brott mot efterforskningsförbudet. Och medierepresentanter som medvetet eller av ovarsamhet röjde sina källor kunde räkna med reprimander och i några fall åtal och fällande dom.

Göran Lambertz visade en gentemot regeringen och politiska intressen självständig hållning i yttrandefrihetsfrågor. Så har det inte alltid varit. Minns JK:ar som **Ingvar Gullnäs**, för att inte nämna **Bengt Lännergren** som agerade lakej under IB-affären. Båda satte regeringens intressen före yttrandefriheten.

Laila Freivalds. Foto: Fredrik Sandberg / Tt

Göran Lambertz insatser som JK för att vårda yttrandefriheten kan ingen ta ifrån honom. Men även solen har sina fläckar. Att han gjorde **Mikael Persbrandts** sak till samhällets och väckte åtal mot Expressen för förtal är en sådan fläck. Gud ske lov ett tillfälligt avsteg som får bokföras på uppmärksamhetskontot sedan nuvarande JK **Anna Skarhed** återställde ordningen genom att inte väcka allmänt åtal för förtal mot skaparna av filmen "Callgirl" där filmens statsminister, läs **Olof Palme**, utpekades

som pedofil.

Det finns fler plumpar och ett antal ställningstaganden som kan diskuteras. Men inte ens den mest lysande yrkesbana eller karriär är fri från försummelse och misstag. Det är lika ojuste och förljuget att bortse från förtjänsterna som att mörka misstagen.

Göran Lambertz vårdar illa sin gärning som JK när det gäller yttrandefrihetsfrågor.

Under åren som ordförande i Yttrandefrihetskommittén tillkom ett antal fläckar. Hans lyhördhet för regeringens starka påtryckningar för att göra integritetsinråg till ett nytt yttrandefrihetsbrott och hans lika envetna som ihärdiga strid för att ersätta tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen är två exempel. Men även från de åren finns ljusglimtar som förslaget att stärka distributionsplikten.

En fläck som är så stor att den närmast kan liknas vid en solförmörkelse är när Göran Lambertz försöker återupprätta **Laila Freivalds** ära. Hans lojalitet med sin moraliska förebild är större än mot yttrandefrihetsintresset och hans beskrivning av varför Laila Freivalds avsattes som utrikesminister 2006 är indirekt en nedgörande kritik av JK Göran Lambertz.

I DN förra året leder hans missriktade lojalitet till att han bara minns och ser det han vill se (17/12).

Enligt Göran Lambertz "avgick" Laila Freivalds efter en mediekampanj för att hon försökte få ett "it-företag" som hyste Sverigedemokraternas hemsida att inte ge "utrymme för en tävling" om bästa Muhammedkarikatyren. Det rådde enligt Lambertz i början av 2006 ett "krisläge" där ambassader utsattes för allvarliga hot. Han hedrar utrikesministern för att hon tog ansvaret och inte lät inte "sina" tjänstemän ta smällen och det fanns "inga sakliga skäl för avgång" enligt Lambertz.

Det är inte mycket som blir rätt här.

Att beteckna en närmast knastertorr artikel i tidningen Riksdag & Departement och några raka nyhetsinslag i "Ekot" som en mediekampanj är en egensinnig och synnerligen extensiv tolkning av begreppet "drev". Redan på kvällen samma dag som min artikel publicerades avsatte statsminister **Göran Persson** sin utrikesminister Laila Freivalds och morgonen därpå utsågs **Bosse Ringholm** till tf utrikesminister.

Det var inte Sverigedemokraternas webbplats som väckte utrikesministerns oro utan en webbplats tillhörande en grundlagsskyddad periodisk skrift, SD-kuriren. Man får gå tillbaka till 1800-talets indragningsmakt och andra världskrigets repressiva åtgärder för att hitta ingrepp för att stoppa distributionen av yttranden.

Det var heller inte frågan om att hindra en "tävling" utan att stoppa en specifik publicering. Karikatyren av Muhammed som Sverigedemokraternas tidning publicerat höll sig enligt JK Göran Lambertz inom ramen för en bred samhällsdebatt och kunde inte anses uttrycka missaktning mot muslimer.

Även "krisläge" är en definitionsfråga. Göran Lambertz gör en vid tolkning och menar att det "fanns risk för nya oroligheter i den muslimska världen".

Som JK utredde Göran Lambertz stängningen av SD-kurirens webbplats. Det är enligt JK absolut förbjudet för en myndighet att "förbjuda eller hindra" en webbpublicering. Direkta åtgärder, hot och även "vissa påtryckningar som leder till stängning kan innebära ett brott mot förbudet".

Enligt JK ska myndigheterna "i allt väsentligt avhålla sig från att försöka påverka grundlagsskyddade mediers publiceringsbeslut". Endast när det finns "mycket starka skäl kan sådana försök få förekomma och endast med stor försiktighet". Som exempel nämner JK att om "människoliv eller utomordentligt stora ekonomiska värden står på spel" vilket framstår som långt ifrån den oro Göran Lambertz i dag anser fanns 2006.

Skarpa ord. Men eftersom tjänstemannen agerade med utrikesministerns goda minne och därmed på hennes uppdrag vidtar inte JK någon åtgärd mot tjänstemannen. Ansvaret hamnar hos utrikesministern som precis som övriga statsråd står under riksdagens konstitutionsutskotts tillsyn och inte JK:s.

Med JK:s kritik, som i sak gäller Laila Freivalds agerande, i bakhuvudet anser ett enhälligt KU att UD:s kontakt med webbhotellet innebar att "det säkerhetsavstånd som en myndighet bör hålla trädde för när". Kontakten utgjorde "en påtryckning" som enligt KU med "hänsyn till tryck- och yttrandefrihetens grundläggande roll i samhället" borde ha undvikits.

Trots att statsministern avsatte sin utrikesminister, trots JK:s skarpa uttalande och trots KU:s kritik menar Göran Lambertz i dag att det "fanns absolut inga sakliga skäl för avgång".

Göran Lambertz är en sökande och prövande person med ett starkt rättspatos. Det kom bland annat till uttryck i det rättssäkerhetsprojekt han initierade som JK. Men ett patos i kombination med en stark övertygelse och ett stort självförtroende övergår ibland lätt i självöverskattning och trosvisshet. Då ser man bara det man vill se och tolkar allt till fördel för den egna tesen.

Göran Lambertz är som debatterande justitieråd har inte varit några bra år för yttrandefriheten och Göran Lambertz. Hittills ska tilläggas.

Nils Funcke

kulturen@expressen.se

Nils Funcke är journalist. Han var sekreterare i Yttrandefrihetkommittén som Göran Lambertz ledde. 2006 fick han Stora journalistpriset i kategorin Årets avslöjande för reportaget "Laila Freivalds gav klartecken".

Publicerad 21 jan 2014 08:32

Adress till denna artikel:

<http://www.expressen.se/kultur/toppsyheter-/ack-brutus>